

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl předsedou senátu JUDr. Pavlem Bachratým jako samosoudcem ve věci péče o

nezletilé dítě: **T.G.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená opatrovníkem Městem Boskovice

dítě
matky: **M.T.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX

otce: **R.G.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX
zastoupený advokátkou Mgr. Janou Jurdičovou Paroulkovou
sídlím náměstí 9. května 2136/10, 680 01 Boskovice

o úpravu rodičovské odpovědnosti

o žalobě pro zmatečnost podané matkou proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26.7.2022, č.j. 37 Co 18/2022-600,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 26.7.2022, č.j. 37 Co 18/2022-600, **se zrušuje.**

Odůvodnění:

1. V žalobě pro zmatečnost podané k Okresnímu soudu v Blansku dne 5.8.2022 a doplněné podáním ze dne 1.9.2022 proti v záhlaví a výroku uvedenému rozsudku uplatnila matka zmatečnostní důvod podle § 229 odst. 3 o.s.ř. a současně navrhla odklad vykonatelnosti rozsudku. Brojila proti tomu, že odvolací soud u jednání bez její účasti překvapivým a nepředvídatelným rozhodnutím svěřil nezletilou do péče otce. K jednání odvolacího soudu nařízenému na 26.7.2022 se matka řádně a včas dne 20.7.2022 omluvila, předložila lékařskou zprávu a požádala o ustanovení zástupce z řad advokátů. Odvolací soud ovšem k její omluvě nepřihlédl, o návrhu na ustanovení zástupce nerozhodl a dne 26.7.2022 jednal bez účasti matky. Názor odvolacího soudu, že nepožádala o odročení jednání, označila za přepjatý formalismus. Dospěl-li odvolací soud k závěru, že matka splňovala podmínky pro částečné osvobození od soudních poplatků, tak tím splňovala podmínky i pro ustanovení zástupce.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jitka Rozmarínová.

2. Otec navrhl zamítnutí žaloby i návrhu na odklad vykonatelnosti. Nesouhlasil s tím, že by nesprávným postupem Krajského soudu v Brně byla matce odňata možnost jednat před soudem ani s tím, že krajský soud postupoval nepředvídatelně a vydal pro matku šokující rozhodnutí – odkázal na závěry znaleckého posudku a předchozí přístup matky k plnění povinností ve vztahu k jeho otcovským právům. Důvod žaloby pro zmatečnost nekoresponduje s matkou uvádným nálezem Ústavního soudu ze dne 4.10.2022 č. 72/06 (správně ze dne 4.10.2006, sp. zn. I. ÚS 72/06). Závěrem poukázal na to, že matka za podpory svých rodičů dne 17.9.2022 i s nezletilou dcerou odcestovala do zahraničí a doposud se nevrátila, čímž pokračuje v poškozování psychického vývoje nezletilé T..
3. Podle § 235a odst. 2 o.s.ř. pro řízení o žalobě pro zmatečnost platí přiměřeně ustanovení o řízení v prvním stupni, není-li dále stanoveno něco jiného.
4. Podle § 229 odst. 3, věta první o.s.ř. žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout též pravomocný rozsudek odvolacího soudu nebo jeho pravomocné usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, jestliže mu byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.
5. Žaloba pro zmatečnost představuje mimořádný opravný prostředek, který slouží k tomu, aby mohla být zrušena pravomocná rozhodnutí soudu, která trpí takovými vadami, jež představují porušení základních principů ovládajících řízení před soudem, popřípadě je takovými vadami postiženo řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo (zmatečností), jestliže je nejen v zájmu účastníků, ale i ve veřejném zájmu, aby taková pravomocná rozhodnutí byla odklizená bez ohledu na to, zda jsou nebo nejsou věcně správná (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.4.2003, sp. zn. 21 Cdo 2179/2002).
6. Odnětím možnosti jednat před soudem je třeba rozumět takový postup, kterým soud účastníkovi odňal možnost realizovat ta procesní práva, jež mu občanský soudní řád přiznává, např. právo zúčastnit se jednání ve věci, být vyslechnut jako účastník řízení, činit přednesy, navrhopvat provádění důkazů apod. (viz usnesení býv. Nejvyššího soudu ČR ze dne 21.8.1992, sp. zn. [2 Cdo 19/92](#), nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.4.1997, sp. zn. 2 Cdo 1420/96, ze dne 29.4.2004, sp. zn. 20 Cdo 1329/2003, či rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 13.8.2012, sp. zn. 20 Cdo 3516/2010). O zmatečnost ve smyslu ustanovení § 229 odst. 3 o.s.ř. jde přitom jen tehdy, jestliže šlo o postup nesprávný (uvažováno z hlediska zachování postupu určeného zákonem nebo dalšími obecně závaznými právními předpisy) a jestliže se postup soudu projevil v průběhu řízení a nikoli při vlastním rozhodování soudu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.8.2007, sp. zn. 21 Cdo 611/2006 nebo usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17.9.2013, sp. zn. 21 Cdo 377/2013).
7. Z další judikatury Nejvyššího soudu lze dovodit, že podá-li účastník v zahájeném řízení žádost o ustanovení zástupce ve smyslu § 30 o.s.ř., soud o ní musí rozhodnout před tím, než učiní další úkony v řízení (usnesení ze dne 19.5.2005, sp. zn. 25 Cdo 218/2005 nebo usnesení ze dne 18.11.2010, sp. zn. 30 Cdo 4177/2010). Jak vyplývá z usnesení

ze dne 26.11.2014, sp. zn. 22 Cdo 2902/2014 nebo ze dne 13.1.2022, sp. zn. 29 Cdo 2267/2021, je námitka nerozhodnutí soudu o žádosti účastníka o ustanovení zástupce zmatečností vadou podle § 229 odst. 3 o.s.ř.

8. Z obsahu spisu Okresního soudu v Blansku ve věci sp. zn. 0 Nc 120/2020 je zřejmé, že v řízení o odvolání proti rozsudku Okresního soudu v Blansku ze dne 24.11.2021, č.j. 0 Nc 120/2020-377, vedeném u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 37 Co 18/2022, obdržel odvolací soud dne 16.5.2022 oznámení advokátky JUDr. Martiny Ďurďovič, že dne 13.5.2022 došlo k ukončení právního zastupování M. T.. Podáním ze dne 20.7.2022 matka nejen požádala o odročení jednání dne 26.7.2022, ale v závěru textu též o přidělení právního zástupce. Dne 21.7.2022 matka učinila u krajského soudu další podání, ve kterém tvrdila, že z důvodu nemoci nemůže chodit do nemocnice na kontroly se zlomenými žebry a rukou, a připojila lékařskou zprávu od obvodního lékaře. Z připojené kopie lékařské zprávy zřejmě ze dne 20.7.2022 lze dovodit, že lékař u pacientky M. T. diagnostikoval protrahovaný infekcí horních cest dýchacích. Jednání odvolacího soudu dne 26.7.2022 proběhlo bez účasti matky i kolizního opatrovníka (k omluvě matky soud při jednání sdělil, že ji nepovažuje za řádnou a důvodnou) a krajský soud vynesl rozsudek, jímž změnil rozsudek soudu prvního stupně a nezletilou T. svěřil do péče otce. O žádosti matky o ustanovení zástupce krajský soud nerozhodl a touto otázkou se ani nijak nezabýval v odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku ze dne 26.7.2022, č.j. 37 Co 18/2022-600.
9. Z výše uvedené právní úpravy, judikatorních východisek a skutečností vyplývajících z obsahu spisu Okresního soudu v Blansku ve věci sp. zn. 0 Nc 120/2020 učinil krajský soud již v usnesení ze dne 11.1.2023, č.j. 37 Co 18/2022-697, předběžný závěr, že v řízení o odvolání, vedeném u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 37 Co 18/2022, došlo nerozhodnutím o žádosti matky o ustanovení zástupce k nesprávnému postupu odvolacího soudu a toto pochybení naplňuje znaky zmatečností vady podle § 229 odst. 3 o.s.ř. Oporou pro tento závěr je i to, že se jednání odvolacího soudu neúčastnila ani samotná matka a žádala o jeho odročení ze zdravotních důvodů. V tomto ohledu se ovšem soud v řízení o žalobě pro zmatečnost přiklonil k závěru, že tato žádost nebyla opřena o důležitý důvod, neboť dle lékařské zprávy měla matka k 20.7.2022, tedy 6 dnů před jednáním, obyčejnou rýmu, a další její zdravotní problémy nebyly nikterak doloženy, resp. aktualizovány. V rozporu s konstatováním odvolacího soudu v odůvodnění napadeného rozsudku, že matka o odročení jednání nežádala, je však obsah podání matky z 20.7.2022, kde je žádost uvedena v podtrženém třetím řádku textu. Pokud odvolací soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že by takové žádosti stejně nevyhověl (ze zdravotních důvodů matky), pak se ovšem opomněl jakkoli vypořádat se žádostí matky o ustanovení zástupce (jež byla obsažena naopak zcela v závěru textu podání ze dne 20.7.2022) za situace, kdy právě v průběhu odvolacího řízení došlo k ukončení právního zastupování matky (oznámení ze dne 13.5.2022, č.l. 564). I když se matka i její tehdejší zástupce zúčastnili prvního jednání odvolacího soudu dne 10.5.2022, za situace, kdy již matka zřetelně nebyla zastoupena, měl se krajský soud nějakým způsobem vypořádat s její žádostí o ustanovení nového zástupce – buď o ní rozhodnout ještě před jednáním (viz výše zmíněná judikatura), anebo v odůvodnění rozsudku alespoň vysvětlit, proč k této žádosti nepřihlédl. Ani jedno však neučinil, což ve spojení s nepřítomností matky u druhého jednání dne 26.7.2022 a její žádostí o

odročení tohoto jednání představovalo důležitý důvod pro odročení jednání (§ 101 odst. 3, § 119 odst. 1 o.s.ř.).

10. Krajský soud tedy v řízení o žalobě pro zmatečnost dospěl k závěru, že v důsledku nesprávného postupu krajského soudu došlo k odnětí možnosti matce jednat před soudem, pročež soud žalobě z důvodu podle § 229 odst. 3 o.s.ř. vyhověl a za splnění podmínek § 115a o.s.ř. (§ 235a odst. 2 o.s.ř.) bez jednání podle § 235e odst. 2 o.s.ř. napadený rozsudek zrušil.
11. O nákladech řízení o žalobě pro zmatečnost by mělo být rozhodnuto v novém rozhodnutí o podaném odvolání, pokud se nebude jednat o rozhodnutí kasační (§ 235i odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím Krajského soudu v Brně.

Brno 24. února 2023

JUDr. Pavel Bachratý v.r.
předseda senátu